

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5501 / 262 4821, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751, PVM mokėtojo kodas LT100001016116

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių
sąjungos Vilniaus apskrities skyriui

2014-04-17 Nr. 12-01-654
Į 2014-03-07 Nr. S-12

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LIETUVOS KARIUOMENĖS PAJĖGUMŲ STIPRINIMO

Krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM), atsakydama į Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos (toliau – LKKSS) Vilniaus apskrities skyriaus valdybos keliamą susirūpinimą dėl Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) pajėgumų stiprinimo, pagal kompetenciją teikia informaciją LKKSS iškeltais klausimais.

Dėl „sisteminio Lietuvos politinių pažadų didinti krašto apsaugos sistemos finansavimą iki 2 proc. nuo BVP nevykdymo“

Suvokiant, kad pastaraisiais metais gynybos finansavimas buvo pasiekęs kritiškai žemą ribą, taip pat atsižvelgiant į kintančią saugumo situaciją regione, yra dedamos pastangos užtikrinti nuoseklų finansavimo didinimą. Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 2012–2016 m. įgyvendinimo prioritetinių priemonių dokumentu, jau buvo numatyta iki 2016 m. pasiekti 1 proc. BVP. 2014 m. kovo 29 d. pasirašytas Seime atstovaujamų partijų susitarimas „Dėl 2014–2020 metų Lietuvos Respublikos užsienio, saugumo ir gynybos politikos strateginių gairių“ numato, kad 2020 m. gynybos finansavimas turėtų pasiekti 2 proc. BVP, kasmetinį didėjimą detalizuojant Seimo nutarimu.

Atkreipiame dėmesį, kad krašto apsaugos sistemos finansavimo mažėjimas 2013 m. buvo sustabdytas (vertinant procentinį dydį nuo šalies BVP), o pinigine išraiška finansavimas 2013 m., palyginti su 2012 m., išaugo 54,4 mln. Lt (6,25 proc.), 2014 m., palyginti su 2013 m., didėja dar 55,9 mln. Lt (6 proc.).

Dėl „sisteminio Lietuvos politinių jėgų deklaravimo visuomenei, NATO ir ES partneriams apie modernios kariuomenės vystymą, nutylint realias dabartines LK galimybes ginti valstybę“

Moderni, gerai parengta ir aprūpinta, sąveiki su sąjungininkais kariuomenė yra vienas iš esminių krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) plėtros tikslų. Atkreiptinas dėmesys, kad LK po nepriklausomybės atgavimo buvo pradėta kurti nuo pagrindų, todėl modernios kariuomenės sukūrimas yra ilgojo laikotarpio uždavinys. Kelerius pastaruosius metus LK modernizavimo planai buvo itin suvaržyti. Dėl ekonominės krizės ir dramatiškai sumažėjusio gynybos finansavimo buvo susitelkta tik ties esminių kariuomenės uždavinių įgyvendinimu, siekiant išlaikyti jau sukurtus kariuomenės pajėgumus ir užtikrinti prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymą. Nebuvo galima laikytis NATO rekomendacijos, kad modernizavimui būtų skiriama apie 20 proc. viso gynybos biudžeto.

Informacija apie KAM veiklą, įskaitant ir LK modernizavimo planus, yra skelbiama KAM ataskaitose ir planavimo dokumentuose, kurie yra viešai prieinami KAM interneto svetainėje. Lietuva, kaip NATO narė, dalyvauja NATO gynybos planavimo procese. Vienas iš žingsnių – reguliarus (kas dvejus metus vykstantis) NATO vertinimas, kurio metu NATO yra teikiama informacija apie kariuomenės plėtros planų įgyvendinimą ir tarptautinių įsipareigojimų vykdymą (analogiška informacija pateikiama ir Europos Sąjungai). Šios informacijos pagrindu NATO gynybos planuotojai parengia kiekvienos valstybės vertinimą. Pastarasis toks vertinimo ciklas prasidėjo 2013 m. vasarą ir baigsis šių metų birželio mėn., kai NATO gynybos ministrai patvirtins visų valstybių vertinimus. Taigi, sąjungininkai yra gerai informuoti apie realias LK galimybes ginti valstybę ir vykdyti tarptautinius įsipareigojimus.

Dėl „neproporcingų krašto apsaugos sistemos finansavimui karinių įsipareigojimų ES ir NATO partneriams“

Dar viena sudėtinė NATO gynybos planavimo proceso dalis yra įsipareigojimų NATO sąjungininkams – NATO pajėgumų tikslų (angl. *capability targets*) – suformulavimas ir paskirstymas valstybėms narėms. Pajėgumų tikslai yra suformuluoti taip, kad NATO būtų pajėgi užtikrinti savo trijų svarbiausių uždavinių vykdymą – kolektyvinė gynyba, krizių valdymas, bendradarbiavimas su partneriais. Paskirstant pajėgumų tikslus tarp valstybių derinami du esminiai principai – sąžiningas naštos pasidalijimas (angl. *fair burden sharing*) ir pagrįstas iššūkis (angl. *reasonable challenge*). Tai reiškia, kad kiekvienai valstybei tenka maksimaliai jos galimybes atitinkantis pajėgumų paketas.

Dabartinį Lietuvos įsipareigojimų paketą sudaro 48 pajėgumų tikslai, dėl kurių sutarta 2013 m. birželio mėn. NATO gynybos ministrų susitikime. Dėl kiekvieno iš Lietuvai skiriamų pajėgumų tikslų buvo diskutuojama, NATO sąjungininkai atsižvelgė į Lietuvos pastabas dėl kai kurių pajėgumų tikslų kokybinių reikalavimų ar įgyvendinimo laiko terminų. Ypač svarbu akcentuoti, kad pajėgumų tikslai yra integrali LK plėtros dalis. Vystomi pajėgumai nesudaro atskiro kariuomenės pajėgumų komplekto, kuris yra priskiriamas NATO ir nėra naudojamas nacionalinėms reikmėms. Kaip pavyzdį galima pateikti vieną iš pajėgumų tikslų – Sausumos pajėgų kovinės grupės. Lietuva yra įsipareigojusi parengti, t. y. sukomplektuoti, aprūpinti tinkama ginkluote, įranga ir užtikrinti atitinkamą kovinės parengties lygį, dvi tokias grupes. Šios grupės yra rengiamos esamų Sausumos pajėgų batalionų pagrindu ir yra skirtos nacionaliniams ir NATO uždaviniams vykdyti. Taip įgyvendindama tarptautinius įsipareigojimus sąjungininkams Lietuva tiesiogiai vysto savo kariuomenę.

Dėl „neproporcingo turimiems LK koviniams pajėgumams personalo krašto apsaugos sistemos administraciniuose padaliniuose ir institucinės kariuomenės vienetuose skaičiaus“

Vienareikšmių kriterijų, kuriais remiantis galima būtų nustatyti siektiną santykį tarp KAS administracinių padalinių/institucinių LK vienetų ir operacinių LK vienetų personalo, nėra. KAS struktūra yra reguliariai peržiūrima ir, reikalui esant, tobulinama taip, kad būtų užtikrinamas nuoseklus ir nenutrūkstamas nustatytų funkcijų vykdymas. Atkreipiame dėmesį, kad Krašto apsaugos ministro gairėse 2014–2019 m. yra numatytas paketas priemonių kariuomenės personalo komplektavimo problemoms spręsti. Kaip viena iš priemonių yra numatyta galimybė profesinės karo tarnybos karius KAS institucijose pakeisti į civilinį personalą, atlaisvintas pareigybes perduodant LK koviniams vienetams.

Dėl „nevykdymo Lietuvos karinėje doktrinoje deklaruojamų įsipareigojimų, tokių kaip kariuomenės nerengimo organizuoti partizaninius veiksmus bei kariuomenės personalo moralinio ir fizinio komponento nepakankamo vystymo“

Karo metu partizaniniam pasipriešinimui būtų taikomi tokie pat koviniai principai, kaip ir bet kuriai kitai ginkluoto pasipriešinimo formai, nurodomai LK operacinėje doktrinoje. Kariuomenės moralinio ir fizinio komponento vystymas yra karinio mokymo ir kovinio rengimo

sistemos dalis. Pabrėžiame, kad net ir ekonominės krizės sąlygomis šioms sritims buvo siekiama užtikrinti reikiamą finansavimą.

Dėl „sumažintų Krašto apsaugos savanoriškųjų pajėgų, nesudarant galimybės rengtis Tėvynės gynybai patriotiškai nusiteikusiems Lietuvos piliečiams“

Krašto apsaugos savanorių pajėgų (toliau – KASP) dydis priklauso ne tik nuo kasmet Seimo patvirtinamų jų ribinių skaičių, bet visų pirma nuo faktiškai šią savanoriško rengimo formą norinčių pasirinkti piliečių. Prieš kelerius metus KASP pajėgų sumažėjimas buvo susijęs ir su neaktyvių karių savanorių išbraukimu iš sąrašų. Atkreipiame dėmesį, kad per pastarąjį mėnesį jaučiamas maždaug penktadaliu padidėjęs visuomenės domėjimasis KASP, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu. Tai reiškia, kad norinčių yra ir jiems bus sudarytos sąlygos tapti kariais savanoriais. KASP yra laukiami visi piliečiai, atitinkantys Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus kario savanorio tarnybai keliamus reikalavimus. Siekdama didinti šios tarnybos patrauklumą, KAM yra parengusi paketą siūlymų dėl karių savanorių skaičiaus didinimo galimybių ir nefinansinių skatinimo priemonių sukūrimo. Siūlymai apima tokias priemones kaip: kariui savanoriui, išstarnavusiam ne mažiau kaip 4 metus savanorių karo tarnyboje, sudaryti pirmenybę būti priimtam į valstybės tarnautojo pareigas, jeigu keli konkurse į karjeros valstybės tarnautojo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai; sudaryti pirmenybę priimant į statutinių valstybės tarnautojų profesines mokymo įstaigas ar kitas mokymo įstaigas, kurias baigus suteikiama teisė eiti statutinio valstybės tarnautojo pareigas, taip pat priimant į statutinio valstybės tarnautojo pareigas, kai priimama be konkurso.

Dėl „neįvedimo bendrojo lavinimo mokyklose privalomo karinio-patriotinio rengimo programų“

Esminė sąlyga tiek ginkluotam, tiek neginkluotam pasipriešinimui yra piliečių valia ginti valstybę. Prie pilietinės valios stiprinimo KAM prisideda įvairiapusiška pilietinio, patriotinio ir tautinio ugdymo gynybos klausimais veikla. Glaudžiai bendradarbiaujama su Lietuvos šaulių sąjunga (toliau – LŠS), kaip vienintele savanoriška sukurta pilietinės savigynos asociacija: remiamos LŠS organizuojamos vasaros stovyklos, stiprinamas LŠS vaidmuo jaunimo neformalaus ugdymo procese. KAM pagal kasmet patvirtintas prioritetas temas iš dalies finansuoja nevyriausybinę organizacijų pilietiškumo ir patriotiškumo ugdymo projektus. Kasmet vyksta tradicinė Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena. Organizuojamas kasmetinis respublikinis vyresniųjų klasių moksleivių konkursas „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę“, mokinių būrių rikiuotės konkursas.

Pagal trišalę KAM, Sveikatos apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerijų sutartį, įgyvendinamas krašto gynybos modulis, kaip kūno kultūros programos pasirenkamoji dalis. Pasirenkamasis modulis sudaro sąlygas susipažinti su būsimo krašto gynėjo fizinio parengtumo reikalavimais ir vertybinėmis nuostatomis, ugdyti būtinas fizines savybes ir gebėjimus, mokytis suprasti ir įvaldyti karių taikomojo fizinio rengimo techniką ir taktiką, ugdytis pilietinio bendravimo, bendradarbiavimo komandoje ir grupėje bei lyderio savybes ir pan.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų bendrąsias programas ir bendrojo išsilavinimo standartus nustato Švietimo ir mokslo ministerija; ji ir turėtų priimti sprendimą dėl privalomos karinio-patriotinio rengimo programos. Taip pat, svarstant karinio rengimo galimybę, būtina įvertinti apribojimus vaikų kariniam rengimui, kylančius iš Lietuvos pasirašytų tarptautinių susitarimų.

Dėl „nevystomos valstybės mobilizacinės sistemos: mobilizacinis rezervas praktiškai nebepapildomas, nėra iki šiol organizuoti jokie mobilizacinės sistemos patikrinimai, į atsargą išėję kariai (ypač karininkai) nėra priskirti jokiai kariniam vienetui“

Vienas pagrindinių kariuomenės rezervo formavimo šaltinių – nuo 2009 m. organizuojami baziniai kariniai mokymai. Mokymus baigę jaunuoliai yra laikomi atlikusiais privalomąją pradinę karo tarnybą, su dalimi jų pasirašoma profesinės karo tarnybos sutartis, o tokios sutarties nepasirašę

kariai įtraukiami į kariuomenės parengtąjį personalo rezervą. Nuo organizavimo pradžios kasmet didėja bazinių karinių mokymų dalyvių skaičius. Šiuos mokymus jau yra baigę daugiau kaip 2100 karo prievolinkų. Nuo 2012 m. Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje atnaujinti jaunesniųjų karininkų vadų mokymai aukštųjų mokyklų studentams. Jaunesniųjų karininkų vadų mokymai suteikia galimybę per trejus studijų metus įgyti dar vieną – karininko – profesiją (sėkmingai baigusiems mokymus bus suteiktas atsargos leitenanto laipsnis). 2012 m. į mokymus pakviesti 233, 2013 m. – 167 aukštųjų mokyklų studentai ir absolventai.

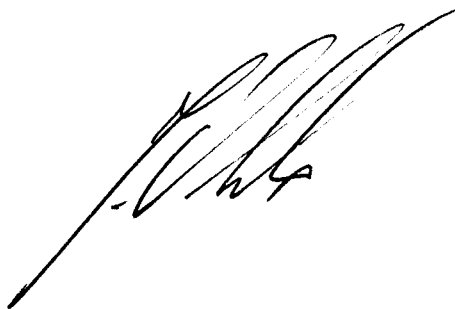
Į atsargą išėję kariai yra priskiriami rezervo kariniams vienetams, kurie yra formuojami pagal karo meto struktūros poreikius. Likusieji atsargos kariai patenka į individualųjį rezervą. KAM kviečia atsargos karius atnaujinti savo kontaktus artimiausiame jų registruotai Lietuvoje gyvenamajai vietai karo prievolės ir komplektavimo teritoriniame (toliau – KPKT) skyriuje. KPKT kontaktus galima rasti interneto svetainėje <http://karys.lt/kontaktai.html>.

Dėl „nepanaudojimo atsargos karių LK ir ypač rezervo rengime“

Atsargos karių kartotinės įgūdžių atnaujinimo pratybos organizuojamos nuo 2011 m. 2011 m. 3 savaitių trukmės mokymuose savo įgūdžius dviejų savaitių mokymuose atnaujino 96 atsargos kariai, 2012 m. – 374 atsargos kariai, o 2013 m. – 449 parengtojo rezervo kariai. Suplanuota 2014 m. į kartotines pratybas pašaukti 500 parengtojo rezervo karių.

KAM vertina LKKSS rodomą dėmesį aktualioms valstybės gynybos ir kariuomenės klausimams. Itin džiaugiamės 2014 m. balandžio 4 d. Sausumos pajėgų štabe Vilniuje pasirašyta bendradarbiavimo sutartimi tarp LK Sausumos pajėgų ir LKKS Vilniaus apskrities skyriaus. Sutartis numato, kad Sausumos pajėgos kvies LKKSS Vilniaus apskrities skyriaus narius dalyvauti organizuojamuose renginiuose, mokymuose ir pratybose, supažindins organizacijos narius su pajėgose naudojama ginkluote, karine technika, įranga ir ekipuote, esant poreikiui, ves pažintines ekskursijas. LKKSS atstovai kviečiami pagal savo kompetenciją skaityti paskaitas, dalintis turima patirtimi. Tikimės aktyvaus ir abipusiškai naudingo bendradarbiavimo.

Krašto apsaugos ministras

Juozas Olekas

Auksė Mažeikienė, tel. (8 5) 263 5922, el. p. aukse.mazeikiene@mil.lt

Originalas nebus siunčiamas.